

Місцеве

об'єднання

Prolog

РІВНІ

Товариство української мови ім. Т. Г. Шевченка

Наша адреса: 281070 м. Славута, вул. Леніна, 102.

ТЕЛЕФОНИ: редактора — 2-22-90, заступника редактора — 2-20-85, відповідального секретаря — 2-10-91, відділу промисловості — 2-27-27, агропромислового відділу — 2-29-51, відділу моралі і права — 2-35-18, коректорів — 2-28-46, бухгалтерів — 2-29-51.

Газета виходить у вівторок, середу, п'ятницю і суботу.

ДО РЕДАКЦІЇ ЗВЕРТАЮТЬСЯ ЧИТАЧІ ГАЗЕТИ З ПРОХАННЯМ РОЗПОВІСТИ ПРО УСТАНОВЧУ КОНФЕРЕНЦІЮ НАРОДНОГО РУХУ УКРАЇНИ ЗА ПЕРЕБУДОВУ, ЯКА ПРОВОДИЛА СВОЮ РОБОТУ У КИЄВІ 1—2 ЛИПНЯ Ц. Р.

РЕПОРТАЖ ПРО КОНФЕРЕНЦІЮ БУВ НАДРУКОВАНИЙ 4 ЛИПНЯ В ГАЗЕТІ «ВЕЧІРНІЙ КИЇВ».

ПОВІДОМЛЕННЯ — В «ЛІТЕРАТУРНІЙ УКРАЇНІ» («З ПОТРЕБИ ВЗАЄМОДІЇ», 6.07.89 Р.).

БІЛЬШ ДЕТАЛЬНО РОБОТУ КОНФЕРЕНЦІЇ ВИСВІТЛЕНО В НОТАТКАХ «РУШИЛИ. АЛЕ КУДИ? І З КИМ?», НАДРУКОВАНИХ У «РОБІТНИЧІЙ ГАЗЕТІ» 8 ЛИПНЯ Ц. Р., В РОЗДУМАХ З ПРИВОДУ КОНФЕРЕНЦІЇ І МІТИНГУ «КОЛИ ДОРОГУ ВИМОЩЕНО «ДОБРИМИ» НАМІРАМИ...» («ПРАВДА УКРАЇНИ», 9.07.89 Р.).

У «ЛІТЕРАТУРНІЙ УКРАЇНІ» ВІД 13 ЛИПНЯ 1989 РОКУ ВМІЩЕНО НОТАТКИ З РЕГІОНАЛЬНОЇ УСТАНОВЧОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ «ЕНЕРГІЯ ДУХУ». ТУТ ЖЕ ПОДАНО ВИСТУПИ НА КОНФЕРЕНЦІЇ ІВАНА ДРАЧА, ВІТАЛІЯ ДОНЧИКА, ДМИТРА ПАВЛИЧКА, ВОЛОДИМИРА ЯВОРІВСЬКОГО, ПЕТРА ОСАДЧУКА, ВОЛОДИМИРА МАНЯКА.

«ТРУДІВНИК ПОЛІССЯ» ПРОПОНУЄ ЧИТАЧАМ МАТЕРІАЛ «КОЛИ ДОРОГУ ВИМОЩЕНО «ДОБРИМИ» НАМІРАМИ...» І НОТАТКИ З «ПРАВДИ УКРАЇНИ» І НОТАТКИ З КОНФЕРЕНЦІЇ ГОЛОВИ НЕТИШІНСЬКОГО ПЕРВИННОГО ОСЕРЕДКУ ТОВАРИСТВА УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ІМЕНІ Т. Г. ШЕВЧЕНКА МИКОЛИ РУЦЬКОГО, ЯКИЙ БУВ ЇЇ УЧАСНИКОМ. В. БАСИРОВ.

НА ПОРОЗІ

Відновісального

ЕТАПУ

НОТАТКИ З РЕГІОНАЛЬНОЇ УСТАНОВЧОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ НАРОДНОГО РУХУ УКРАЇНИ ЗА ПЕРЕБУДОВУ

П'ятий рік йде у наші країні перебудова, започаткована КПРС. На жаль, кардинальних змін на покращання в економіці, екології, деяких інших галузях суспільного життя на Україні не відбувається. На допомогу партії розпочалося утворення громадських об'єднань — Товариство української мови імені Т. Г. Шевченка, асоціація «Зелений світ», «Меморіал», «Спадщина» та інших для порятунку рідної мови, культури, економіки, для покращання екологічної ситуації, умов життя.

Вперше ідею створення Руху висловив поет Дмит-

ро Павличко на прес-конференції, присвяченій екологічному мітингу 12 листопада минулого року у Києві. 8 тисяч учасників мітингу підтримали його пропозицію. Невдовзі в Спілці письменників України та інституті літератури АН УРСР створюються ініціативні групи. А 31 січня ц. р. на загальних зборах київських письменників ухвалено проєкт програми Руху, пізніше, 16 лютого, проєкт у дещо переробленому вигляді надруковано в газеті «Літературна Україна».

Ідея створення Руху здобуває широку підтримку у (Закінчення на 4-й стор.)

КОЛИ ДОРОГУ

Вимощено „Добрими“ НАМІРАМИ

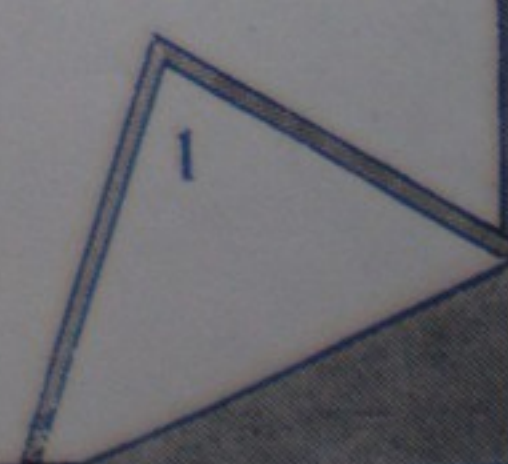
РОЗДУМИ З ПРИВОДУ ОДНІЄЇ КОНФЕРЕНЦІЇ І ОДНОГО МІТИНГУ

За кілька днів до того, як у Будинку кіно відкрилась установча конференція київської організації народного руху України за перебудову, в міській пресі з'явився лист літератора В. Дончика, В. Маняка, П. Мовчана, С. Тельнюка та деяких інших ініціаторів цього руху. В листі говорилося, що суть ідеї створення НРУ — в бажанні залучити трудящих до розв'язання поставлених КПРС завдань перебудови, в бажанні допомогти партії. Говорилось і про те, що в новому варіанті проєкту програми НРУ враховано критичні зауваження і пропозиції, зроблені в ході розгорнутої кілька місяців тому дискусії з приводу першого варіанту цього проєкту.

«Нерідко висловлюється думка, що ситуацією в народному русі можуть заво-

лодити екстремістсько-націоналістичні сили». — відзначили, зокрема, автори листа. І відразу ж вони заявили: «Здорові сили руху — а ми апелюємо виключно до здорових сил — разом з партійними і державними органами (підкреслено мною — М. Д.) дали б, ми в цьому впевнені, належну відсіч кожному, хто намагався б перекрутити чесні наміри цієї громадської організації».

І от у суботу, 1 липня. (Продовження на 4-й стор.)

НА ПОРОЗІ ВІДПОВІДАЛЬНОГО ЕТАПУ

(Закінчення.)

Поч. на 3-й стор.)

різних верств населення. Во-
на схвалюється установчими
конференціями Товариства
мови, Українського товари-
ства «Меморіал», «зеленими»,
на численних мітингах у
Львові, Києві, Тернополі,
Івано-Франківську. Нападки
на Рух у пресі за вказівкою
ідеологічного відділу ЦК Ком-
партії України сприяли його
популярності. Групи «Руху»
створені в багатьох облас-
них і районних центрах Ук-
раїни, в тому числі і в Не-
тішині, Хмельницькому, Ка-
м'янці-Подільському. Про-
йшли уже установчі регіо-
нальні конференції Руху у
Вінниці, Львові, а 1 липня
— у Києві. Організації Ру-
ху випускають свої газети—
«Поступ», «Вільна Україна»,
«Віче», «Голос Карпат» у
Львові, «Рух», «Вибір»,
«Вісник Руху» — у Києві.

Київська конференція На-
родного Руху України за
перебудову проголосила ство-
рення Київської регіональної
організації Руху. На конфе-
ренцію прибули делегати від
усіх областей України, ук-
раїнці з Литви, Латвії, Са-
халіну, делегати — від орга-
нізацій національних мен-
шостей, які проживають у
республіці, — росіяни, вір-
мени, поляки, кримські та-
тари, євреї, а також пред-
ставники народних фронтів
Литви, Латвії та Росії —
всього 442 делегати, із них
— 386 з Києва-і області, і
до 188 чоловік запрошених,
які представляють 23 об-
ласті. У роботі конференції
взяв участь завідувач іде-
ологічним відділом ЦК Ком-
партії України Л. М. Крав-
чук.

У доповідях і виступах
Івана Драча, В. Г. Дончика,
члена-кореспондента АН
УРСР академіка П. І. Кис-
лого, науковця А. М. Том-
разова, мистецтвознавця
А. П. Скорик, голови това-
риства «Меморіал» В. Куз-
нецова, секретаря Спілки кі-

нематографістів Є. Онопрі-
єнка, секретаря комітету
комсомолу Київського держ-
університету М. Томенка, лі-
тераторів Володимира Маня-
ка і Петра Осадчука, слід-
чого Шевченківського райо-
ну Києва Д. Поезда, народ-
них депутатів Верховної Ра-
ди СРСР В. Яворського,
В. Грищука, С. Конєва з
Дніпродзержинська, першо-
го секретаря Подільського
райкому партії (м. Київ) І.
Салія, робітника з заводу
«Ленінська кузня» В. Крав-
ченка та інших проаналізова-
но стан справ у республіці
й Київській області за час
перебудови, були висунуті
пропозиції для виходу із
кризової ситуації, що скла-
дається нині на Україні.

Дмитро Павличко повідо-
мив, що проект Закону про
мову розроблений, але функ-
ціонери командно-бюрократ-
ичної системи не хочуть
поки що його обнародува-
ти, а чекають Пленуму ЦК
КПРС з національних відно-
син, щоб вирішити, яку по-
зицію їм слід зайняти щодо
цього закону. І досі спра-
цьовує бюрократичний меха-
нізм «як би чого не ви-
йшло». Щодо національних
символів (це питання також
піднімалося на конференції),
то Дмитро Васильович ви-
словився за всенародний ре-
ферендум.

Важке у нас й екологічне
становище. Й не одна лише
чорнобильська трагедія йо-
го спричинила. Тому доктор
історичних наук Кочерга за-
пропонував звернутися кон-
ференції до Верховної Ра-
ди УРСР, щоб провести
всенародний референдум що-
до вирішення екологічних
проблем на Україні. А тому
потрібно створити орган,
який би цим займався.

Економіст О. Гриценко
виступив за надання еконо-
мічного суверенітету респуб-
ліці. Доцент КДУ Кишливий
висловився щодо україніза-
ції православної церкви на
Україні. Увага приділялася
й Закону про вибори. В
багатьох виступах підкрес-
лювалась його недоскона-
лість, збирались підписи з
конкретними пропозиціями
щодо його удосконалення.
Також ставилося питання
створити координаційну ра-
ду, щоб контролювати на-
ступні вибори.

І. Салія висловився за
внутрішню демократизацію
Компартії України. Якщо лі-
дер не відповідає інтере-
сам народу, партія не по-
винна його захищати. І в
партії, і в суспільстві має
бути механізм захисту дум-
ки й позиції меншості й
навіть однієї людини, як це
є у демократичному сус-
пільстві.

В. Маняк повідомив про
закінчення написання першої
документальної книги «Ме-
моріалу» — «33-й. Голод» й
початок роботи над другою
«30-й. Розстріляні», а також
розповів про труднощі в ро-
боті організації.

Л. Кравчук підкреслив, що
партія не проти Руху й ак-
тивніше йде на контакт з
ним. Але ми пропонуємо,
щоб Рух не тільки визнавав
керівну роль партії, а й
працював під її керівниц-
твом. Рух також не повинен
приймати у свої ряди УГС
та деякі інші лівацькі орга-
нізації і має зайняти своє
місце у практичній роботі.
Перші дві пропозиції кон-
ференція не підтримала. О.
Кислий висловився з цього
приводу так: «ми не можемо
визнати керівну роль партії,
бо тоді відразу дискредиту-
ємо НРУ, визнавши й свою
відповідальність за все не-
гативне в нашому житті. Ми
повинні співробітничати у
системі? Але ж ми повинні
її демонтувати!»

Від гостей виступили Ало-
іс Сакалаускас («Союдіс»,
Литва), Інс Целіус (Латвія),
Москаленко (Росія).

Конференція висловила
проти святкування 280-річчя
Полтавської битви на Пол-
тавщині, яке хоче організу-
вати «Россія молодая» (мо-
лодіжна філія «Пам'яті»),
мотивуючи свій протест тим,
що Петро І після битви при-
ніс чимало горя Україні: лік-
відував національну автоно-
мію та зруйнував Запорізь-
ку Січ. Л. М. Кравчук пові-
домив, що ЦК Компартії
України і Полтавський обком
партії звернулись до відпо-
відних органів, щоб відмі-
нити це святкування.

Регіональна Київська кон-
ференція прийняла ряд ре-
золюцій, обрала керівні ор-
гани — координаційну Раду
у складі 78 чоловік. Було
обрано також республікан-
ську координаційну Раду
Руху, яка займається під-
готовкою Всеукраїнського
з'їзду Руху, що планується
на вересень цього року.

Наступного дня у Києві
пройшов багатолюдний мі-
тинг Руху.

М. РУЦЬКИЙ,

член республіканської ко-
ординаційної Ради Народ-
ного Руху України за пе-
ребудову.

КОЛИ ДОРОГІ ВИМОЩЕНО „ДОБРИМИ“ НАМІРАМИ

(Закінчення.)

Поч. на 3-й стор.)

відбулась установча конфе-
ренція київського відділення
НРУ, а наступного дня —
мітинг, про який у розклеє-
них заздалегідь афішах по-
відомлялось, що він буде
проводитись під лозунгом
«Вся влада Радам». Я був
на обох цих заходах. А по-
тім знову й знову прогля-
дав свої записи, щоб осмис-
лити те, що довелося побачи-
ти і почути. Порівнював
свої враження і з бадьо-
реньким репортажем, який
з'явився 4 липня в газеті
«Вечірній Київ». Особливо
мене вразила така фраза з
цього матеріалу: «Основний
пафос багатьох промовців
зводився до того, що Рух
прагне допомогти партії в
життєво важливій справі...»

З усією певністю повинен
сказати, що тут кореспон-
дент «Вечірнього Києва»,
антрохи не вагаючись, ви-
дав бажане за дійсне. Аж
ніяк не про прагнення до-
помогти партії, допомогти
Радам у життєво важливій
справі перебудови вітійсту-
вали багато промовців на
конференції і мітингу. На-
впаки — вони раз у раз ви-
вергали злобну оруду — на
партію і Ради. Чим довше
я їх слухав, тим більше пе-
реконувався в тому, що чую
голос саме тих екстреміст-
ських елементів, про які
говорилось у згаданому ви-
ще листі тт. Дончика, Ма-
няка, Тельнюка та інших. А
обіцяної «належної відсічі»
з боку ініціаторів НРУ по-
суті не було.

...9 ГОДИН 45 ХВИЛИН.
Біля входу в Будинок кіно
невеликий натовп — чоловік
сімдесят-вісімдесят. Дехто
розмахує мандатом делегата
конференції, але потрапити
на неї не може. Дехто без-
перешкодно проходить у бу-
динок без мандата. Люди
стоять так щільно, що про-
тиснутись до дверей немає
ніякої можливості.

Згадавши свою репортер-
ську молодість, намагаюся
проникнути в Будинок кіно
через один з службових
входів. Шлях заступає якийсь
здоровань. Він говорить, що
нікого пускати не велено.
Пред'являю журналістську
посвідку. «Багато хто тут по-
казує корочки», — ричить
здоровань і намагається ви-
тіснити мене за двері. По-
переджаю, чим «пахне»
спроба пустити в хід руки.

Це подіяло, і
кає «начальст-
ся людина
рукавною пі-
жовтими літе-
слово «рух».
ливо випитує
ки, цікавиться
ром мого р
бінету. І ос
фойе Будини

Тут мотор
гують пласти
ляшками і з
тризуба (два
штуку) і сам
кушами (по
земплар).

Місця за
мають члени
ради, ініціат
і головуючи
софських на
відкриває зб
мудрості і
(терпимості)
разу ж де
рість» і «то
рівнявши ва
в країні з
Радянської
лонською в

І пішло.
там толера
мудрість! П
гатьох пром
ме в тому
обстановку
нерозумні

«Ми зда
віщав, нап
Павличко.
будучи не
змію». Пис
няк, забув
пис під пр
розсудливи
сив НРУ

ментом нар
раїні» і
ників рух
владу на
сілярд до
публіки. З
ра інститу
теріалів П
«звергав»
тії і закл
нас «екон
Швеції».

запитував
з системон
винні її де
вторив які
ропетровсь
во відобр
і програмі
КПРС і т
вати її ке
лишній кан
ти, слідчи
кого район
довірчо р

що «рух» уже створив, мовля, «свою службу безпеки» і готовий це «продемонструвати завтра на мітингу».

У репортажі «Вечірнього Києва» відзначається, що тон конференції задавала доповідь поета І. Драча. Що й казати, це була емоційна промова з безліччю цитат, посилок на історичні факти різних віків, поетичних асоціацій. Промовець визнав за потрібне згадати, зокрема, про те, що на початку далекого XVII століття в одному з походів польських панів на Москву брав участь і гетьман Сагайдачний. Згадка про це викликала тривалі оплески. І Івану Федоровичу довелося зменшити запал аудиторії, відмежувавшись від Сагайдачного. Доповідь називалася «Про завдання київського відділення народного руху України за перебудову». Знову проглядаю цей яскравий публіцистичний виступ, шукаю в ньому конструктивні ділові настанови для руху за перебудову — і знаходжу лише такі конкретні пропозиції: легалізувати уніатську церкву і жовто-блакитну символіку. Тільки й всього!

Але це було саме те, що хвилювало багатьох «бооців за перебудову», які зібралися у залі Будинку кіно. Вони готові були без кінця слухати, нехтуючи регламент, про уніатів, про тризуб, про тонкі відмінності в тлумаченні слів «суверенітет» і «самостійність», про те, що великоросійський шовінізм існує, а українського божуазного націоналізму нібито й нема зовсім. А от коли на трибуну піднімалися люди, які намагалися говорити про шляхи розв'язання конкретних соціально-економічних завдань, зал явно скучав.

Серед промовців, які говорили російською мовою (дехто з них, до речі, догідливо вибачався, що змушений говорити мовою Пушкіна і Леніна), був і старший науковий співробітник кафедри обчислювальної техніки Київського політехнічного інституту В. Бідненко. Він намагався висловити свої міркування про те, як оздоровити економіку. Але я так і не зміг розібратись, що ж пропонує тов. Бідненко. Спочатку йому не давали говорити, заглушуючи виступ іронічними оплесками, а потім, перервавши на пієслові, просто прогнали його з трибуни як злісного порушника регламенту.

Зате ні про яке дотримання регламенту й мови не було, коли виступав представник литовського фронту «Саюдіс». Як істину в ос-

танній Інстанції сприйняла певна частина аудиторії його запевнення, що у Прибалтиці нібито немає загострення міжнародних відносин, що місцевому російському населенню нібито ні на що скаржитись. Представник «Саюдіс» взято чорнів «сильний центр» СРСР і ратував за багатопартійну систему. Перебуваючи в столиці нашої республіки, він гордовито похваляв і підбурював наслідувати «прибалтійський приклад», і слухачі безмовно дослухались до його закликів до «свободи» під знаком «жовто-зелених національних кольорів України» (кольори він трохи переплутав). Уявляю собі, який зчинився б галас у Прибалтиці, якби хтось з нас поїхав у Вільнюс, і почав там ось так безцеремонно похваляти литовців або громадян інших національностей, що їм далі робити належить!

Ніхто не перешкодив і надто довгому виступу на конференції прибулого з Львова відомого ухаєсівського кореспондента американського радіо «Свобода» і прес-служби зарубіжної ОУН В. Чорновола, ніхто не дав належної відсічі його зловим, нападкам на партію, на наступне світле свято 50-річчя возз'єднання західноукраїнських земель з УРСР. А згодом я дізнався (не відразу дізнався, тому, що під час виборів координаційної ради Київського відділення НРУ гостей і кореспондентів попросили вийти із залу), що до цієї ради обрано Ю. Бадзьо, Н. Горбала та кількох інших членів «української хельсінської спілки» (УХС), які без докору совісті приймають іудини срібняки від наших зарубіжних недругів.

Статус найбільшого сприяння, наданий ініціаторами НРУ авантюристам з УХС, було знову продемонстровано 2 липня на площі біля республіканського стадіону. Як визнав сам головуючий на мітингу народний депутат СРСР В. Яворівський, він не мав можливості надати слово десяткам бажаних виступити. А проте з трибуни біля стадіону виступили з підбурювальними промовами Ю. Бадзьо, М. Горинь, В. Чорновол. Інші ухаєсівці та особи, які співчують їм і по суті нічого не представляють, крім ралістичної «Свободи». І зарубіжного бандерівського інформаційного центру.

Чотири рази звертався головуючий В. Яворівський до натовпу: «Де тут представник УКЦ? Я хочу надати йому слово». І чотири рази шуканий представник не відгукнувся. Нарешті, після п'ятого закликів біля мікро-

фона з'явився хтось, назвавши себе «представником УКЦ», і прокричав: «Хай живе українська католицька церква! Хай живе самостійна Україна!» Якщо це справді був хтось з уніатського духовенства, то він ще раз привселюдно розкрив старий тяжкий гріх своєї церкви — гріх націоналістичного політиканства. І диву даєшся: навіщо треба було т. Яворівському так наполегливо шукати його і надавати йому слово тут, у Києві, населення якого вигнало уніатських лазутчиків Ватикану ще в XVII столітті? Заради справедливості повинен сказати, що в підбурюванні ненависті прямо-таки змагались з ухаєсівцями й інші промовці мітингу. Якесь співробітниця Музею архітектури, що прорвалася до мікрофону, обрушила на заступника голови Київського міськвиконкому такий град брутальних образ, від вживання яких давно відмовились найгрубіші базарні торговки. Якийсь Попов, який наслідився назвати себе «представником російського населення Києва», по-близнірському запропонував зобразити на червоному прапорі країни і партії плаху і портрет Бронштейна-Троцького (антисемітський підтекст очевидний). Якийсь активіст НРУ з Обухова також піддав близнірським образам державні прапори і герби Союзу РСР і республіки, безоглядно чорнів партію і договорився до того, що нібито «всі комуністи — це чекісти». Тут головуючий В. Яворівський образився і заявив, що він член КПРС, але в КДБ не працює. А от для захисту своєї партії від огидних надлепів у нього не знайшлося ні слова.

Мовчки слухали члени КПРС з числа ініціаторів НРУ, як зводять наклепи на їх партію, на З'їзд народних депутатів СРСР у цілому і окремих народних депутатів зокрема, на керівництво республіки і Голову Верховної Ради СРСР. А перед очима у них маячив плакат, на якому було написано: «Хай живе самостійна, соборна, націократична українська держава!» Такому неологізму — «націократична» — позаздрив би сам Геббельс!

Знову й знову замислююсь: яке ж головне враження від конференції і мітингу? Мабуть, ось воно. Авантюристи і крикливці, демагогічно виступаючи від імені народу (який вони теж, до речі, ображали звинувачуючи його в «байдужості»), безперестанно вишукували «ворога» або «ворогів» народу. «Ворог народу» — це знайоме, це вже було в 1937 році Типово сталінське ми-

слення, типово сталінський прийом...

Чотири години тривала ця націоналістична і антикомуністична виласка. І дивно, і дико було слухати рознесені підсилювачами над площею біля стадіону заключні слова В. Яворівського: «Ми свою місію виконали».

Багато киян, які були присутні на мітингу, бачили і такий плакат: «Тбілісі. Пекін. Що далі?» Зловісний натяк! Він викликав тривогу у тих, хто звернув на нього увагу. Люди запитують: чи не штовхають нас підбурювачі до нового Сумгаїта, до нового Коканда, до Нового Узеня? Чи не ясно, до чого може призвести розгул антикомуністичної демагогії? Чи не ясно, що ті, хто сіє серед населення політичний розбрат, ризикує пожати бурю? Чи не ясно, що це гра з вогнем? Адже загальновідомо, що жодна держава світу не може терпіти прямих посягань на її основи, прямого ображення її основоположних структур і керівництва.

Відома приказка говорить: хто має вуха, хай слухає. У мене таке враження, що активні фігуранти мітингу 2 липня ніби й не чули попередніх виступів М. С. Горбачова по телебаченню. Адже це їм адресовано застереження про те, що безвідповідальні лозунги, політичне підбурювання, ставка на штучне протиставлення і зіткнення інтересів можуть призвести до загальної біди. Адже це їх стосуються такі слова глави нашої держави: «Ніхто не повинен миритися з націоналістичними проявами в будь-якій формі — чи то місцевий націоналізм, чи шовінізм. Вони принизливі для будь-якої нації, образливі і непристойні з точки зору людської гідності».

Дебют київського відділення НРУ був, на жаль, невдалим. Ми бачили, як було перекручено саму суть цього руху. Явно перекручено було добрі наміри, якими, як кажуть, вимощено дорогу в нікуди.

А в нас тим часом безліч конкретної роботи по виконанню назрілих завдань перебудови, в тому числі і по виконанню програми розвитку української культури.

М. ДЕРИМОВ.

(«Правда України», 9 липня).

ЗАПРОШЕННЯ ДО ДІАЛОГУ

18 ЛИПНЯ В РАМКАХ ГРОМАДСЬКОЇ ПРИЙМАЛЬНИ БУДИНКУ КУЛЬТУРИ «ЕНЕРГЕТИК» (м. НЕТИШИН) ВІДБУДЕТЬСЯ ЗУСТРІЧ КОЛИШНІХ ВОТНІВ-ІНТЕРНАЦІОНАЛІСТІВ, ЩО ВХОДЯТЬ ДО ВОЄННО-ПАТРІОТИЧНОГО ОБ'ЄДНАННЯ «ДОЛГ», З ПРЕДСТАВНИКАМИ НЕЗАЛЕЖНОГО МІСЦЕВОГО ОБ'ЄДНАННЯ ТОВАРИСТВА УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ІМЕНІ Т. Г. ШЕВЧЕНКА «РУХ». ЗУСТРІЧ ВІДБУДЕТЬСЯ В МАЛОМУ ЗАЛІ БУДИНКУ КУЛЬТУРИ О 20.00. ДУМАЄТЬСЯ, ЩО ЖИВИЙ ДІАЛОГ МІЖ ПРЕДСТАВНИКАМИ ЦИХ ГРОМАДСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ ПРИНЕСЕ СПІЛЬНУ КОРИСТЬ.

ІСНУЄ, ДІЄ

РУХ — це могутня енергія звільненої народної думки. РУХ — це відродження людини і нації, це шлях до сновлення життя. РУХ — це продовження історичних традицій боротьби українського народу за волю і незалежність, за демократію на своїй землі.

Вперше ідею створення РУХу висловив поет Дмитро Павличко на прес-конференції, присвяченій екологічному мітингу 12 листопада 1988 р. 13 листопада на екологічному мітингу в Києві, що переріс значною мірою в політичний, ідею РУХу проголосили Дмитро Павличко та поетеса з Черкас Людмила Тараненко. 8 тисяч учасників мітингу їх гаряче підтримали.

Незабаром в Спільні письменників України та інституті літератури АН УРСР створено ініціативні групи 31.01.89 на загальних зборах київських письменників ухвалено проект програми РУХу. 16.02.89 проект зміненому в напрямку лояльності до партпарату вигляді надруковано в газеті «Літературна Україна».

Ідея створення РУХу здобуває широку народну підтримку. Вона схвалюється установчими конференціями Товариства української мови ім. Тараса Шевченка та Українського товариства «Меморіал». На установчій конференції Українська асоціація захисту історичного середовища оголошує себе комісією РУХу. Підтримку РУХу висловлюють київські мітинги — 26.02 мітинг «Древній Київ», 5.03 мітинг товариства «Меморіал», 7.05 мітинг пам'яті жертв сталінізму в Викові та інш.

Під знаком підтримки РУХу проходить в Києві довготривала передвиборна кампанія. Всі 7 народних депутатів, обраних киянами від територіальних округів, у своїх програмах та публічних виступах підтримують РУХ. Переможець передвиборного марафону по київському національно-територіальному округу Володимир Черняк є одним з авторів економічної програми РУХу.

Бурхлива передвиборна боротьба у Львові, стимульована антидемократичним рішенням окружних зборів, які відсіяли Івача Драча, переросла у львівську синьо-жовту весну і

завершилася створенням регіональної організації РУХу. До складу її керівної ради було обрано двох народних депутатів — Братуня та Вакарчука. 17 та 24.06. У Києві відбулися дві наради представників демократичних об'єднань України, на яких обговорювалося питання про створення діючого оргкомітету для підготовки та проведення ВСЕ-УКРАЇНСЬКОГО УСТАНОВОЧОГО З'ЇЗДУ РУХУ.

Учасники наради обмінялися інформацією про стан справ у своїх регіонах. На основі їхніх розповідей подаємо коротку інформацію про те, що діється на місцях.

ЧЕРНІВЦІ. Діє товариство української мови, товариство «Меморіал», об'єднання «Січ», комітет «За демократичні вибори», культурологічне товариство «Оберіг», філія Української Гельсінської Спільки (УГС), «Зелений рух Буковини», який очолив народний депутат Сандуляк. У різних організаціях існують групи підтримки РУХу.

ЛУЦЬК. Існують окремі групи підтримки РУХу, міська ініціативна група налічує 7 осіб. Створене товариство української мови, два товариства «Меморіал» (незалежне та «апаратне»), товариство «Україна». Місцна група РУХу існує у ВО «Оснастка» міста Нововолинська. Кількість активістів оцінюється у 500 чоловік. Волиняни мають намір увійти до Львівської регіональної організації РУХу.

ЧЕРКАСИ. Активну протидію апарату викликає діяльність об'єднання «Екологія» та УГС. 26 квітня зірвано мітинг пам'яті Чорнобиля. Функціонує товариство української мови, політклуб (близько 20 чол.), група легальних анархо-синдикалістів.

В Умані користуються популярністю товариства «Берегиня», української мови, «Меморіал». Функціонує координаційна рада РУХу. Приміщення влада забрала

і люди змушені збиратись на цвинтарі або в садочку з лопатами.

Зусилля РУХу висунути кандидатом в депутати Дмитра Павличка розтоптані апаратом. В зал поета не пустили, а збори припинили, вимкнувши світло.

ЛЬВІВ. Існує широка палітра неформальних організацій. Це товариство Лева, «Милосердя», «Зелений світ», «Меморіал», «Російськомовних друзів української мови», «Єврейської культури», «Вірменської культури», «Польської культури», «Асоціація молодих істориків, громадський комітет за легалізацію Української католицької церкви, український Християнсько-демократичний союз, УГС та інш. Обласне товариство української мови налічує понад 100 тис. членів.

Львівська організація РУХу на сьогодні найсильніша на Україні. Видається 2 масових незалежних газети — «Поступ» і «Вільна Україна».

ДНІПРОПЕТРОВСЬК. 26 березня на зборах 55 представників різних об'єднань утворено міську організацію РУХу. За приблизними оцінками число активних учасників РУХу складає близько 800 чол. Осередки існують у всіх крупних містах області. Близько 100 чол. налічує товариство «Меморіал». Дніпропетровський РУХ підтримує народний депутат Конев.

ВІННИЦЯ. 16 листопада 1988 року на засіданні клубу «Істина» проголошено створення Народного Фронту. Проведено 6 зборів, 3 санкціонованих та 3 несанкціонованих мітинги. Кількість активних прихильників — близько 5—7 тисяч чоловік. Існує координаційна рада, якою керують 7 співголів. НФ існує також у Тульчині, Жмеринському та Кам'янечь-Подільському районах, функціонує товариство «Меморіал», товариство української мови.

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ. Діє обласне товариство української мови імені Т. Г. Шевченка «Родовід», об'єднання «Спадщина», філія республіканської асоціації «Зелений світ». У Шепетівці створено районну організацію «Зелений світ», товариство української мови імені Т. Г. Шевченка. На Славутичній діють районна організація товариства української мови імені Т. Г. Шевченка «Джерело» та незалежне місцеве об'єднання товариства української мови імені Т. Г. Шевченка «Рух».

ТЕРНОПІЛЬ. 1 березня на звітно-виборчих письменницьких зборах одноголосно підтримано ідею створення РУХу. 24 березня проведено обговорення проекту програми (виступило близько 30 чоловік) і прийнято рішення про створення організації. «За» проголосувало 208, «проти» 3, 2 утрималось.

СУМИ. Діє філософський клуб «Мисль», Спілька Сприяння перебудові. 17 лютого на об'єднаному засіданні неформалів створено ініціативну групу РУХу в складі 15 чол. Осередки РУХу є на 9 підприємствах. Народний депутат Козін, за якого віддали голоси 80 процентів виборців, підтримує РУХ.

ПОЛТАВА. Ініціативний комітет налічує 25 чол. Діють товариства «Меморіал» та «Рідне слово». Проведено 19 мітингів. Вибори виграв представник «Екологічної ініціативи» з м. Кременчука Куценко.

КРИМСЬКА ОБЛАСТЬ. Найвпливовішим є неформальне патріотичне об'єднання «Добра Воля», яке налічує близько 3000 учасників. Має відділення в Ялті, Сімферополі, Алушті. Підтримує стосунки з татарським національним рухом. Очолює раду товариства колишній співробітник міліції Губенко.

ВОРОШИЛОВГРАД. На хвилі критики статті Ніни Андрієвої на кафедрі філософії педінституту виникла ініціативна група Спільки Сприяння Перебудові. Діє ССП та Екологічний Рух.

ДОНЕЦЬК. РУХ налічує близько 1 тис. учасників. Створено товариство «Милосердя». 23 червня відбувся мітинг «За демократизацію». Його учасники засудили провскаційні звинувачення в українському шовінізмі.

ЖИТОМИР. В боротьбі за обрання народним депутатом Алли Ярошинської виник «Громадянський фронт». За його створення висловився 20-тисячний мітинг. Функціонує «Філософський клуб», товариство «Милосердя», УГС.